

Institut for Militær Analyse

*Treårigt forsknings- og udviklingsprojekt
om nordeuropæisk militær sikkerhed*

Institute for Militær Analyse
hda@i4ma.dk
www.i4ma.dk
CVR: DK41010371

Bestyrelsesformand
Henrik Danielsen
Cand. Jur.
hda@i4ma.dk
+45 24 24 77 88

Forsvarsforlig 2024 – 202?

Med den situation Dansk forsvar og Europa står i må udgangspunktet for det kommende danske forsvarsforlig og forsvaret af Danmark og Nordatlanten tage sit udgangspunkt i den virkelighed vi ser og den sikkerhedspolitiske situation som den nu kan udlægges.

Danmark har, som en række andre lande i vores nærområde, over tid haft fokus på at indsætte væbnede styrker i korte deployeringer under fremmede himmelstrøg, som en del af en aktivistisk udenrigspolitik.

Det sammenholdt med at man i samme periode skar voldsomt ned på Forsvaret efter devisen, at der aldrig igen bliver væbnet konflikt i vores nærområde, samt har omlagt Forsvaret efter civile management teorier som "just in Time" og "New Public Management", betyder at vi i dag ikke er i stand til hverken at mønstre et troværdigt nationalforsvar eller at opfylde vores forpligtelser overfor NATO, som f.eks. "Host Nation Support" eller som troværdig deltager i vores nærområder. Videre betyder det at vi med nedlæggelse af Forsvarets våbenskoler ikke længere har en robust studie- og udviklingsfunktion, som er i stand til at udvikle og omstille Forsvaret til en troværdig militær organisation. Forsvaret skal efter omstillingen kunne varetage fredstidsopgaver som suverænitetshåndhævelse, beredskab og afskrækkelse. I krise og krig skal Forsvaret kunne forsvare kritisk infrastruktur og sikre at dansk territorium som bagland for allierede styrker. Endelig skal Forsvaret kunne opstille og deployere relevante og regenererbare bidrag til NATO's kollektive forsvar.

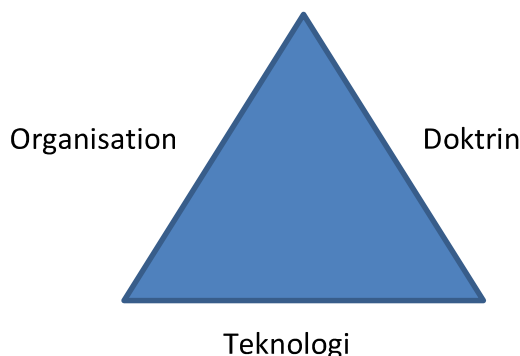
Vi står således i dag med et nedslidt forsvar med et uddannelsesniveau, arbejdsmiljø/kultur og en materielsituation som er uacceptabel og utilstrækkelig.

Udgangspunktet er, at Danmarks Forsvar er i en sådan situation, at en reetablering ikke sker forsvarligt ved blot at bevilge flere midler til materiel og enkeltstående tiltag på andre områder. Der skal etableres en holistisk ramme for fremtidige forsvarsinvesteringer.

Man må sagligt begynde et helt andet sted. Her kommer gammel og velafprøvet struktur og metode til sin ret igen.

For at skabe en holistisk ramme giver det mening at visualisere den. Forsvaret har traditionelt anvendt den såkaldte doktrin-trekant som forklarings- og visualiseringsmodel. Doktrintrekanten er ikke stabil. Den er labil. Organisation, doktrin og teknologi er i konstant forandring. Når doktrinen for eksempel ændres fordi Forsvaret får nye opgaver, vil trekanten komme ud af balance og Forsvaret skal søge at stabilisere den ved at foretage nødvendige justeringer i organisationen og/eller på teknologiområdet.

Doktrin-trekanten:

Doktrin

Her henvises bl.a. til Forsvarslovens Kapitel 2.

Doktrinen skal formuleres af Folketinget og lægger linjen for hvad Forsvarets opgaver er. At få doktrinen på plads er afgørende for indretningen af organisationen og det materiel som Forsvaret skal udstyres med.

Det giver således ingen mening at tale om køb af materiel før man ved hvad det skal bruges til!

Det skal bemærkes, at f.eks. § 7 i Forsvarsloven anses for at være en meget bred formulering, som naturligvis giver et råderum for at tilpasse sig verdens udvikling, men som også kan betyde at Forsvaret får opgaver som de hverken er uddannet eller udstyret til.

Som det ser ud i dag og antageligt mange år frem må man antage at Dansk Forsvars hovedopgave er et forsvar af Danmark, Nordatlanten/Grønland/Færøerne. Med Baltikum som en del af NATO løses den opgave bedst ved bl. a. en fremskudt tilstedeværelse i Baltikum, overvågningsområde i Østersøen og sikring af Danmarks nationale territorie. Hertil kommer naturligvis en særlig indsats i NATO-regi i Nordatlanten og Arktis. Samt naturligvis "Host Nation Support"!

Organisation

Når doktrinen er på plads, kan man indrette organisationen. Her bør politisk niveau kun i mindre grad involveres, dog med flg. Undtagelser.

Politisk niveau bør sikre, at:

- der reetableres en enhedskommando under en forsvarschef (styrelserne nedlægges – Forsvarskommando i reel forstand oprettes). Forsvarschefen skal have fri adgang til politisk niveau og ikke være underlagt Departementet.

- officers- og befalingsmandsskolerne kommer tilbage under de respektive værn. I dag er de samlet under Forsvarsakademiet (FAK). Den akademiske tilgang opgives. Officer tjenestemandsansættes. FAK fortsætter med at udbyde videreuddannelse til officererne.
- sergenteleverne aflønnes og "spises ikke af" med SU. Der er tale om en Etatsuddannelse!
- våbenskolerne (Studie- Udvikling) genoprettes under de respektive værn. Uden Studie – Udvikling kan vi ikke sikre at organisation, uddannelse, materiel m.m. følger med tiden og vil således ikke være klar til den næste konflikt. Vi vil også løbe ind i det ene dyre fejlindkøb efter det andet.
- der gøres op med "just in Time" og "New Public Management". Der skal opbygges lagre og depoter for alt!
- værnepligten styrkes både i omfang, længde og fagligt, således et værnepligholds uddannes, trænes og hjemsendes som en enhed og kan genindkaldelse som en enhed. Altså en funktionsbestemt værnepligt som overgår til reserven i min. 5 år.
- der bør være ligestilling mellem kønnene i værnepligtens vilkår.
- Værnepligten bør ikke blot omfatte den militære del, men også det civile beredskab i stort omfang. Hele den civile robusthed bør styrkes markant.
- kaserne- og garnisonsstrukturen skal tilpasses. F.eks. er det afgørende, at Bornholm har en garnison bemandet med en styrke som kan ses som et selvstændigt "kup forsvar" af øen!

Herefter bør man bede Forsvaret om en grundig plan for opbygning af min. en brigade og en bredere hær – ikke det fragmentariske forsøg der ses i dag.

Teknologi/Materiel

Der pågår mange debatter og udsagn om dette og hint på materielsiden. Det er klart, at falder snakken på kampvogne, fly og skibe m.m. Så kan de fleste være med, uanset at den faglige baggrund for disse udsagn og debatter ofte er minimale eller i bedste fald subjektive.

Debatten om teknologi og materiel er ikke relevant, med mindre den tages i rammen om en debat om tilpasning af doktrin og organisation. Man kan naturligvis godt tale om manglen på NATO-standard ammunition m.m. og komme i gang der, men ikke ret meget videre.

Når det er sagt så skal det understreges, at alle de fejlindkøb som man har foretaget, kan man bruge lang tid på at pege fingre ad. Det er bare ikke konstruktivt og løser intet.

Det vil føre for vidt her at beskrive Forsvarets eller blot Hærens materiel situation. Det skal blot understreges, at man må politisk og i Forsvaret indstille sig på, at man skal leve med den arv der er. At ønske udskiftning af f.eks. over 300 Piranhaer er urealistisk. De er et klart fejlindkøb, da vi havde lovet NATO at stille med en tung brigade og hertil kræves pansrede mandskabsvogne (PMW) med bæltet. Piranha er hjul køretøjer. Et godt eksempel på at det går galt når der ikke er militærfaglig indsigt i beslutningerne.

Når Doktrin og organisation er på plads, bør politisk niveau overlade det til Forsvaret at komme med analyser og indstillinger om materiel.